

ЛІТЕРАТУРА

1. Веккер Л. М. Психика и реальность: единая теория психических процессов. М.: Смысл, 1998. 685 с.
2. Запорожец А. В. Избранные психологические труды. М.: Педагогика, 1986. Т. 1. 323 с.
3. Психологія: підруч. для студ. вузів/Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. 3-тє вид., стер. К.: Либідь, 2001. 560 с.

Анна Дресвянникова

студентка 1 курсу II рівня вищої освіти факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: А. С. Лесик, доцент (БДПУ)

**ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ В СПІЛКУВАННІ ЯК
НАУКОВА ПРОБЛЕМА**

Формування компетентності в спілкуванні як складової соціально зрілої особистості є найбільш важливою в теорії і практиці виховання. В умовах сьогодення заклад освіти має забезпечити формування і розвиток інтелектуальної, творчої та ініціативної особистості, здатної жити у принципово нових умовах, реалізувати себе в житті, бути успішною і сприяти розвитку суспільства.

Актуальність проблеми, її недостатня теоретична розробка в сучасних умовах розбудови національної системи освіти зумовили необхідність вивчення теоретичних аспектів проблеми формування компетентності в спілкуванні.

Проблемами компетентності дитини у науковій літературі розглядали Т. Бородіна, Н. Буртова, І. Виноградова, Т. Гвасалія, А. Меднікова, Е. Сапелькіна, Р. Солонинко.

Українські вчені О. Савченко, О. Пометун, О. Овчарук по-різному тлумачать поняття компетентності. Проаналізувавши психолого-педагогічну літературу ми дійшли висновку, що найбільшого поширення у науковій літературі набуло визначення компетентності як «сукупності знань і вмінь, необхідних для ефективної професійної діяльності: уміння аналізувати, передбачати наслідки професійної діяльності, використовувати інформацію».

У сучасних педагогічних джерелах вживаються поняття «компетенція» і «компетентність», які сьогодні широко використовуються в державних документах. Наприклад, у Національній доктрині розвитку освіти України в ХХІ ст. серед провідних завдань формування особистості зазначається необхідність набуття компетентності. У той же час у чинній програмі для початкової школи зазначено, що в результаті вивчення навчальних дисциплін в учнів мають бути сформовані певні компетенції. За тлумачним словником ці поняття вельми схожі. Так, компетенція – належна обізнаність із чим-небудь; коло повноважень якої-небудь організації, установи чи особи. Компетентність – властивість, утворено від «компетентний». Компетентний – такий, що має достатні знання в якій-

небудь галузі, із чимось добре обізнаний, тямущий; такий, що ґрунтується на знанні, кваліфікований, має певні повноваження, повноправний [3].

Аналізуючи визначення термінів «компетенція» і «компетентність», поданих у «Тлумачному словнику» С. І. Ожегова, можемо зробити висновок, що ці два поняття співвідносяться між собою як дуже близькі. Річ у тому, що у значенні обох дефініцій виділяються два компоненти: 1) знання, поінформованість, досвід особи; 2) коло питань, галузь знань, із яких особа є поінформованою. У понятті «компетенція» на перший план виступає значення «галузь знань» або «коло питань», а в понятті «компетентність» — значення «знання, досвід, поінформованість». Отже, спостерігаємо явище взаємозаміни одного визначення іншим, що на думку С. І. Ожегова дозволяє вживати ці терміни як синонімічні поняття.

В етимологічному словнику української мови похідний термін «компетенція» пояснюється через поняття «компетентний». Сам же термін «компетенція» через польське «посередництво» запозичений із латинської мови і в перекладі означає «відповідність, узгодженість» [2].

Проаналізувавши літературу з даної теми, ми дійшли висновку, що слід розвести ці поняття. Так компетенція традиційно вживається у значенні «коло повноважень», компетентність же пов'язується із кваліфікованістю, обізнаністю, авторитетністю. Тому в педагогічному сенсі доцільно користуватися саме терміном компетентність. Компетентність — це загальна здатність, що базується на знаннях, досвіді, цінностях, здібностях, набутих особистістю у процесі навчання. Тлумачний словник сучасної української мови за редакцією В. Бусела розглядає компетентність як певну суму знань особистості, яка дозволяє їй судити про що-небудь, висловлювати переконливу, авторитетну думку [1]. Отже, ми можемо назвати людину компетентною, якщо вона обізнана у певній галузі

Аналіз підходів до визначення поняття компетентність дозволив виділити основні характеристики компетентної особистості:

- оволодіння специфічними здібностями, що включають особливі риси і характеристики поведінки, значущі для певної діяльності;
- здатність отримувати високі результати у процесі діяльності, яка не є обов'язково опосередкованою природними даними, інтелектом і здобутою освітою;
- наявність не тільки знань, але і практичних умінь.

Підсумовуючи вище сказане, можна зробити висновок про те, що поняття компетентності згідно з метою навчання можна вважати педагогічним явищем, оскільки воно співвідноситься із знаннями, вміннями й навичками особистості, які найбільш точно відображають її багатогранність і відіграють важливу роль у розвитку людини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад і голов. ред. В. Т. Бусел] — К., Ірпінь : ВТФ «Перун», 2004. — 1440 с.
2. Етимологічний словник української мови: в 7 т. / АН УРСР. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; редкол. О. С. Мельничук (гол. ред.) та ін. — К. : Наукова думка, 1985. — —.—
Т. 2. — 1985. — 570 с.
3. Ожегов С. И., Шведова Н. Ю. Толковый словарь русского языка:

80000 слов и фразеологических выражений / С. И. Ожегов, Н. Ю. Шведова, – [4-е изд., доп.]. – М. : Азбуковник, 1999. – 944 с.

Маргарита Закора,

студентка 2 курсу

факультету фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти

Наук. керівник: **А. О. Малихін,**

к. пед. н., доцент (БДПУ)

ПИТАННЯ ТРУДОВОГО ВИХОВАННЯ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ Г. СКОВОРОДИ

Актуальність. В сучасних умовах реформування національної системи освіти з особливою актуальністю постають питання трудового виховання підростаючого покоління, оскільки саме в праці на користь суспільства кожна людина може проявити свої таланти і здібності. У зв'язку із цим особливої актуальності набувають погляди видатного українського філософа і педагога XVIII ст. Г. Сковороди на питання трудового виховання підростаючого покоління.

Ступінь досліджуваності проблеми. Окремі аспекти педагогічної спадщини Г. Сковороди досліджували Д. Багалій, О. Дзевєрін, Г. Коваленко, П. Пелех, І. Табачников, Г. Хоткевич та інші. Але питання трудового виховання в спадщині видатного філософа і педагога не знайшли належного висвітлення в дослідженнях науковців, особливо, в аспекті актуальності цієї проблеми в умовах реформування сучасної освіти.

Мета дослідження полягає у визначенні актуальності поглядів Г. Сковороди на трудове виховання підростаючого покоління в умовах реформування сучасної освіти.

Сутність дослідження. Г. Сковорода надавав трудовому вихованню великого значення у правильному формуванні особистості, запобіганні тих чи інших відхилень у розвитку особистості. У відповідності з його поглядами праця – категорія етична, бо це основа суспільного життя і джерело всіх людських благ. У праці філософ вбачав фактор, який може вирішально вплинути на формування особистості, виховання моральних почуттів, сильного характеру, волі. Бездіяльність, лінощі, на думку Г. Сковороди, є джерелом виникнення багатьох моральних вад. При цьому просвітителю мав на увазі не будь-яку працю, а «сродную». Він вважав, що від природи в кожній людині закладений таємний «закон сродности», тобто природжені нахили до певного виду діяльності. Цей закон не можна порушувати, бо це надзвичайно небезпечно і для самої людини, і для всього суспільства. «Несродна» праця завдає страждання людині, а праця, яка відповідає її нахилам та вподобанням, приносить задоволення і втіху. Лише у «сродній» праці людина може бути істинно щаслива [1].

Важливою є думка Г. Сковороди про необхідність фізичної та інтелектуальної праці для нормальної життєдіяльності людини, про зв'язок бездіяльності з найрізноманітнішими вадами особистості. В листі до свого учня і друга М. Ковалінського, видатний філософ і педагог писав, що наш розум ніколи не залишається бездіяльним, а завжди любить чимось